

“ Waterkwaliteit en visbestand in de Weesbeek anno 2026 “

De cluster Weesbeek omvat de Weesbeek met de Molenbeek, en de Leibeek-Laakbeek.

De Weesbeek ontspringt opwaarts Erps-Kwerps, de Molenbeek opwaarts Kortenberg-centrum. De Molenbeek mondt uiteindelijk uit in de Weesbeek.

1. Waterkwaliteit

[Zie: Integraal Waterbeleid – Dijle-Zennebekken – Wateruitvoeringsprogramma 2025 – Bekkenbestuur 11 juni 2025] en [Integraal Waterbeleid – Dijle-Zennebekken – Visie en acties]

De Weesbeek is een speerpuntgebied klasse 2. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2027.

De waterkwaliteit van de Weesbeek (speerpuntgebied type 2) is momenteel ontoereikend, voornamelijk door de te hoge fosforconcentratie. Een aantal belangrijke rioleringsprojecten dienen nog uitgevoerd te worden. Ook diffuse verontreiniging via erosie of vanuit landbouwpercelen speelt een rol.

Biologisch scoort de Weesbeek wel al vrij goed. Zowel de Weesbeek als de Molenbeek hebben een zeer groot ecologisch potentieel. Beide waterlopen stromen door habitatrichtlijngebied. De structuurkwaliteit zelf kan wel nog sterk verbeterd worden. In het stroomafwaartse deel komen wel nog waardevolle trajecten voor. Ook de sanering van de verschillende vismigratieknelpunten, waaronder enkele molens (bijvoorbeeld de Servaasmolen (Boortmeerbeek) en de Heersemmolen (Veltem-Beisem), is wenselijk. De visindex scoort momenteel dan ook nog ontoereikend.

Verschillende bewoonde zones in het valleigebied (bijvoorbeeld Terbronnen, Zonneward, ...) kampen geregeld met wateroverlast. Onderzoek wees uit dat de zones die hydrologisch het meest geschikt zijn voor waterberging ecologisch zeer waardevol zijn en te kwetsbare specifieke, op Europees en Vlaams niveau beschermde, habitats herbergen om als overstromingsgebied te kunnen fungeren. Bestrijding van wateroverlast via zoeken naar alternatieve locaties voor waterberging, bevorderen van infiltratie, erosiebestrijdingsmaatregelen, enzovoort is dan ook een belangrijk streefdoel in deze regio.

Niet alleen wateroverlast vormt een knelpunt. In de zomer staan de bovenlopen van de Weesbeek ook vaak droog. Daarom moet gewerkt worden aan maatregelen om waterconservering en infiltratie te bevorderen.

Het bekkensecretariaat startte voor de Weesbeek en de Leibeek-Laakbeek in 2017 een integraal project op. Dit wordt ook in deze planperiode verdergezet, en kan leiden tot extra acties.

Het actieprogramma voor de Weesbeek omvat volgende gebiedsspecifieke acties:

nr	titel	initiatiefnemer(s)
4B_D_0231	Onderzoek naar en aanpakken van de bron van vervuilende stoffen (o.a. sulfaten, chloriden, ammonium) en nutriënten in het grondwater dat in het Torfbroek uittreedt.	Vlaamse overheid : Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)
4B_E_0351	*Herstel structuurkwaliteit, natuurlijke waterbergingscapaciteit en sanering vismigratieknelpunten op de Weesbeek en zijlopen (Habitatrichtlijngebied Valleigebied tussen Melsbroek, Kampenhout, Kortenberg en Veltem)	Provincie Vlaams-Brabant
5A_A_0012	*Gebiedsgericht project ter bevordering van waterconservering en aanvullen grondwaterlagen in het afstroomgebied van de Weesbeek en Leibeek-Laakbeek	Bekkensecretariaat Dijle- en Zennebekken, Rioolbeheerder : Aquafin NV, Rioolbeheerder : Riobra
7B_D_0080	Aanleggen van bufferstroken langs de Weesbeek en zijlopen	Bekkensecretariaat Dijle- en Zennebekken, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
7B_H_0015	Saneren van de verontreiniging door gecontamineerd afspoelwater van autowegen in de bovenloop van de Molenbeek	Bekkensecretariaat Dijle- en Zennebekken, Vlaamse overheid : Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
8B_A_0127	*Uitvoeren van erosiebestrijdingsmaatregelen in afstroomgebied van de bovenloop van de Weesbeek	Alle Gemeenten

*= Blue Deal actie

a) Het strategisch project ORIOM en haar partners zetten in op de Weesbeekvallei in Boortmeerbeek

Binnen het strategisch project ORIOM is de Weesbeek in Boortmeerbeek één van de 10 deelgebieden waar prioritair op gewerkt wordt.

Via strategische verwervingssubsidies gelinkt aan het strategisch project en via Blue Deal subsidies voor lokale hefboomprojecten natte natuur kon de gemeente Boortmeerbeek enkele percelen aan de Dorpsmolen en de Dorpsmolen zelf aankopen. De hele site zal heringericht worden.

De provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) lieten een voorontwerp opmaken om het vismigratieknelpunt aan de molen op te lossen (actie 4B_E_0351).

Voor het molengebouw zelf wordt vanuit het strategisch project ORIOM, regionaal landschap Dijleland, agentschap Onroerend Erfgoed, gemeente Boortmeerbeek en ERF gekeken hoe dit kan gerestaureerd worden en een publieke invulling kan krijgen. Studie bureau Miss Miyagi rondt een herbestemmingsstudie voor de Dorpsmolen en de nieuwe molen in opdracht van ERF binnenkort af. De gronden rond de molen worden met natuur in je buurt-subsidies heringericht als natte natuur met een poel en een meanderende Weesbeek, gecombineerd met de aanpak van het vismigratieknelpunt. Zo wordt deze site een belangrijke groenblauwe ader midden in het centrum van Boortmeerbeek.

Iets meer opwaarts langs de Weesbeek, aan de Audenhovenlaan, kon de gemeente Boortmeerbeek via strategische verwervingssubsidies gronden aankopen. Ook hier wordt ingezet op natte natuur en een natuurlijker bedding voor de Weesbeek.

Nog meer opwaarts kon Natuurpunt met subsidie vanuit Waterlandschap COWALA enkele kleinere percelen aankopen. Hier wordt gedacht aan het afschuinen van de oevers van de Weesbeek en het dempen van drainagegrachten voor vernatting. De maatregelen hier dienen ten laatste eind 2025 uitgevoerd te zijn.

Het uiteindelijke doel van alle deelprojecten is de Weesbeek vanaf het Kanaal Leuven-Dijle tot aan de monding in de Dijle in te richten als een ecologische en recreatieve verbinding doorheen Boortmeerbeek. De komende jaren wordt hier door de verschillende partners (onder andere de gemeente, het regionaal landschap, de provincie Vlaams-Brabant, het Agentschap Natuur en Bos (ANB), enzovoort), getrokken vanuit het strategisch project, verder aan gewerkt.

b) Verbeteren structuurkwaliteit en waterberging in de vallei van de Weesbeek

Bepaalde gebieden in de vallei van de Weesbeek hebben regelmatig te lijden van wateroverlast. Extra ruimte voor water vinden is hier echter niet zo evident.

Een mogelijke locatie is de zone tussen de Weesbeek en de Molenbeek, net afwaarts de Waterstraat. Dit zou gecombineerd kunnen worden met structuurherstel van de Molenbeek (actie 4B_E_0351). De provincie Vlaams-Brabant laat hier momenteel in kader van een dienstverleningsopdracht gefinancierd door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), een voorontwerp voor opmaken. De nodige opmetingen hiervoor werden uitgevoerd, en het voorontwerp is zo goed als rond. Een aangepaste herinrichting van de waterloop en de zone errond kan hier naast ruimte voor water een belangrijke ecologische en landschappelijke meerwaarde betekenen.

Daarnaast maakt de provincie momenteel ook een ontwerp op voor de herinrichting van de bypass van de Weesbeek naar de Molenbeek ten zuiden van de Balkestraat in Kampenhout. Hierdoor zou de Weesbeek wat ontlast kunnen worden bij hoge debieten, wat tot minder wateroverlast zal leiden.

De gemeente Kampenhout onderzoekt andere bronmaatregelen en mogelijkheden voor buffering hogerop om de Weesbeek en haar zijlopen te ontlasten en zo de wateroverlast te beperken. Samen met Aquafin plant Kampenhout in de omgeving van de Laarstraat en de Oude Brusselsebaan een afkoppelingsproject waarbij 7 bufferbekkens aangelegd zullen worden die in totaal 7000m³ regenwater zullen bufferen en infiltreren. Dit water komt nu rechtstreeks in de riolering terecht en zorgt voor overstortwerking en wateroverlast afwaarts in Boortmeerbeek. De omgevingsvergunningsaanvraag is lopende. De werken zelf zijn gepland voor 2026.

Op de Weesbeek en de Molenbeek staan enkele molens, die momenteel vismigratieknelpunten vormen. De Dorpsmolen in Boortmeerbeek is het eerste knelpunt dat vissen tegenkomen als ze vanop de Dijle de Weesbeek willen opzwemmen. Binnen dezelfde opdracht werd hier een oplossing voor uitgewerkt. Het voorontwerp is af, en werd ook afgestemd met de andere plannen voor de site.

2. Visbestand

a) Afvissing door INBO in 2007

Op de Weesbeek en zijn zijbeken (Molenbeek en Weissetterbeek) ving men in 2007 twaalf vissoorten: de twee stekelbaarssoorten, baars, biermpje, bittervoorn, blankvoorn, blauwbandgrondel, gibel, kolblei, paling, rietvoorn en riviergrondel.

Op de twee locaties in de Weesbeek trof men de voornoemde soorten allen aan.

In de campagne van 2003 werden volgende acht soorten gevangen: paling, riviergrondel, blauwbandgrondel, winde, blankvoorn, driedoornige en tiendoornige stekelbaars en zonnebaars.

In een campagne in 1996/1997 werden op de Weesbeek zes vissoorten gevangen namelijk blauwbandgrondel, vetje, zeelt, beekforel, tiendoornige en driedoornige stekelbaars.

De soortendiversiteit is dus toegenomen met de tijd maar ook de vangstaantallen en densiteiten (zie ook Van Thuyne en Breine, 2003b). Het gaat dus beter met de kwaliteit van de Weesbeek. De toename van de vangstaantallen en densiteiten zijn hoofdzakelijk te wijten aan de grote toename van de riviergrondelvangsten. Een fenomeen dat men ook vaststelde voor de Dijle.

De visindex wijst op een ‘matige kwaliteit’ voor beide locaties en is in vergelijking met de vorige bemonstering op één locatie met één klasse gestegen. De zuurstofconcentratie is ten opzichte van de vorige campagne toegenomen.

[Zie: Van Thuyne, G. en Breine, J. (2008). Visbestandopnames in Vlaamse beken en rivieren afgevisd in het kader van het ‘Meetnet Zoetwatervis’ 2007. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2008 (INBO.R.2008.21). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.]

b) Afvissing in 2011

In 2011 werden 11 vissoorten gevangen: bittervoorn, blankvoorn, blauwband, driedoornige stekelbaars, paling, riviergrondel, zonnebaars, biermpje, gibel en kolblei.

[Zie: Tabel in bijlage]

c) Afvissing in 2016

In de campagne van 2016 ving men 7 vissoorten in de Weesbeek (Kampenhout) namelijk baars, driedoornige stekelbaars, paling, riviergrondel, tiendoornige stekelbaars, zonnebaars en snoek. De EQR scoort met 5,3 een ‘matige kwaliteit’.

[Zie: Van Thuyne, G., Galle, L., Maes, Y., De Bruyne, A., Lambeens, I., Breine, J. (2018). Visbestandopnames in Vlaanderen in het kader van het Referentiemeetnet- Bemonsteringsresultaten 2016. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (6). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.]

[Zie ook: Tabel in bijlage]

d) Afvissing in 2022

In 2022 werden 8 vissoorten gevangen: baars, blankvoorn, blauwband, driedoornige stekelbaars, paling, riviergrondel, tiendoornige stekelbaars en zonnebaars.

[Zie: Tabel in bijlage]

Wolvertem, april 2026

VERBEIREN Marc

TABELLEN afvissingen door INBO in 2011, 2016 en 2022

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	bittervoorn	64.00	78.80
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	blankvoorn	3.00	72.70
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	blauwband	16.00	25.80
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	driedoornige stekelbaars	40.00	65.70
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	paling	1.00	13.80
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	riviergrondel	159.00	1225.70
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	zonnebaars	1.00	4.50
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	bermpje	30.00	221.50
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	bittervoorn	12.00	27.30
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	blauwband	4.00	6.70
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	driedoornige stekelbaars	23.00	51.10
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	giebel	1.00	8.10
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	kolblei	1.00	0.60
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	paling	3.00	188.80
Weesbeek	164123/186262 Pikhakendonk		Boortmeerbeek	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2011	riviergrondel	13.00	210.60

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	baars	3.00	299.40
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	driedoornige stekelbaars	3.00	3.20
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	paling	2.00	1017.90
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	riviergrondel	222.00	774.30
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	tiendoornige stekelbaars	1.00	0.70
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	zonnebaars	1.00	6.20
Weesbeek	163654/181143 100m 50 weg		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	baars	6.00	1296.50
Weesbeek	163654/181143 100m 50 weg		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	paling	8.00	2000.30
Weesbeek	163654/181143 100m 50 weg		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	riviergrondel	81.00	373.70
Weesbeek	163654/181143 100m 50 weg		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2016	snoek	1.00	1728.30

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	baars	7.00	1237.00
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	blankvoorn	1.00	19.00
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	blauwband	3.00	3.40
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	driedoornige stekelbaars	4.00	6.40
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	paling	7.00	2512.40
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	riviergrondel	129.00	1042.00
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	tiendoornige stekelbaars	2.00	2.80
Weesbeek	164178/180046 /		Kamphenhout	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2022	zonnebaars	7.00	63.10

CIW – oppervlaktewaterlichamen - Dijle- en Zennebekken

☐ Toon fiches Vlaams waterlichaam

- [Karakterisering](#)
- [Doelstellingen](#)
- [Druk en impactanalyse](#)
- [Beoordeling](#)
- [Kwaliteitsnormen gevaarlijke stoffen](#)
- [Toekomstverkenning](#)
- [Reductiedoelen en afwijkingen](#)

VL05_90

WEESBEEK

Bonheiden, Boortmeerbeek, Kamphenhout

☐ **Toon fiches lokaal waterlichaam van 1ste orde**

- [Karakterisering](#)
- [Doelstellingen](#)
- [Druk en impactanalyse](#)
- [Beoordeling](#)
- [Kwaliteitsnormen gevaarlijke stoffen](#)

L111.1043

WEESBEEK L1

Bertem, Boortmeerbeek, Haacht, Herent, Kampenhout, Kortenberg, Steenokkerzeel, Zaventem